

10. Ткачук Л.М. Освітній туризм у світі й в Україні. *Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ*. Вип. 2. 2010. С. 147-153.

11. Соловйов Д.І. Особливості поведінки сучасних українських споживачів на ринку туристичних послуг. *Сучасні тренди поведінки споживачів товарів і послуг*: тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Рівне, 15-16 грудня 2017 р. Рівне, 2017. С. 188-190.

Пилипенко О., к.е.н., доцент
Таврійський національний університет
імені В.І. Вернадського

КОНЦЕПЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ ВИТРАТ

Вступ. Однією з найважливіших і найскладніших проблем для підприємницьких структур є проблема управління їхніми витратами. Отримання найбільшого ефекту з найменшими витратами, економія трудових, матеріальних і фінансових ресурсів залежать від того, як підприємство вирішує питання менеджменту витрат. Отже, зростаюча конкуренція між підприємствами потребує оптимізації управління витратами, а також вдосконалення методів їх аналізу, планування і прогнозування з метою підвищення ефективності управління підприємством, врахування поведінки витрат і зниження їх рівня.

Основний текст. Менеджмент витрат – це процес цілеспрямованого впливу відповідних суб'єктів (державних органів влади, місцевих органів самоврядування, власників, керівництва бізнесових структур тощо) на витрати, пов'язані з виробництвом, оборотом і збутом продукції, для підвищення ефективності функціонування суб'єктів господарювання.

Управління витратами підприємства може здійснюватися для досягнення різних цілей: мінімізації витрат; підтримки собівартості на нормативному рівні; зниження собівартості і її складових (матеріальних, трудових та інших витрат) [1; 3].

Основним мотивом будь-якого бізнесу є максимізація прибутку. Прибуток підприємства залежить від багатьох факторів, основними з яких є собівартість продукції і попит на вироблену продукцію. Так, якщо витрати є одним з найбільш важливих факторів, що обмежують розмір прибутку, то керівництво будь-якого суб'єкта господарювання має проводити постійний аналіз витрат і планувати їх величину на майбутнє. Всі підприємства, які працюють в Україні, можна розподілити на три групи, в залежності від того, як вони ставляться до управління витратами:

1. Підприємства, які не враховують свої витрати. На даний час це невелика група компаній.

2. Підприємства, основною метою яких є зниження витрат. Підприємства входять до цієї групи через посилення конкуренції на ринку, зниження прибутку і витрат. Ця група є безумовно, найбільшою.

3. Підприємства, які стурбовані проблемою вартості. Пройшовши початковий етап оптимізації витрат, вони професійно підходять до зниження

витрат і планування, тобто застосовують спеціальні методи для цих цілей. На сьогодні ця група підприємств є найменшою за чисельністю.

Таким чином, необхідно прагнути до того, щоб більшість українських підприємств належало до останньої, тобто третьої групи підприємств. Бо відомо, що навіть невелике на перший погляд скорочення витрат може призвести до збільшення прибутку компанії в кілька разів. Однак не тільки зниження витрат може збільшити прибуток. Це можливо навіть в тому випадку, якщо вони використовуються більш ефективно, тобто коли віддача від цих витрат, зокрема для кожного їх виду, буде збільшена.

Практика управління українськими підприємствами показує, що витрати на сьогоднішній день є переважно об'єктом обліку, тоді як ринкові умови господарювання вимагають, щоб вони розглядалися як об'єкт управління [2; 3].

Узагальнюючи наукові дослідження [2; 4-5], можна виділити такі основні концепції управління витратами, які використовуються на сучасних підприємствах.

1. Концепція витратоутворюючих факторів, що тотожна традиційному управлінню витратами (менеджмент цільових витрат).
2. Концепція за функціональною системою ABC (Activity Based Costing) – формування пулу накладних витрат та їх розподіл відповідно до визначених критеріїв (підстав розподілу).
3. Концепція доданої вартості, яка співвідносить характер кривої конкурентної пропозиції підприємства з кривою його граничних витрат.
4. Концепція альтернативних витрат, або витрат втрачених можливостей, які є сумою економії, яку могло б одержати підприємство, якби обрало інший варіант використання ресурсів.
5. Концепція ланцюжка цінностей VCC (Value Chain Concept), яка передбачає врахування витрат на процеси, що відбуваються за межами підприємства, тобто витрат постачальників і споживачів після купівлі товару.
6. Концепція трансакційних витрат, до яких належить витрати, пов'язані з інформаційним забезпеченням, проведенням переговорів і прийняттям рішень, контролем та юридичним супроводом контрактів в ринкових умовах, тобто так звані інституціональні, або неочевидні витрати.
7. Концепція стратегічного управління витратами SCM (Strategic Cost Management), яка полягає у включенні до сфери управлінського обліку та аналізу витрат докладної інформації про стратегічний розвиток підприємства, галузі й економіки в цілому. Актуальна інформація про витрати використовується для розробки конкурентної стратегії компанії.
8. Концепція витрат, що пов'язана з якістю, відображає вартість ресурсів, що використовуються для забезпечення споживача товарами й послугами відповідної якості.
9. Концепція життєвого циклу продукції LCC (Life Cycle Cost) – розрахунок витрат на основі етапів життєвого циклу продукції

починаючи від обліку впливу інфляції до дисконтування грошових потоків.

10. Концепція цільової собівартості (Target costing) – розрахунок цільових витрат при розробці нових продуктів або модернізації існуючих.
11. Концепція Кайзен-костинг (Kaizen costing) – розрахунок цільової та розрахункової вартості продукту для поступового зниження собівартості і досягнення цільового прибутку.
12. Концепція ощадливого виробництва (Lean production), коли продукція виготовляється в точній відповідності до запитів споживачів і з меншими втратами порівняно з масовим виробництвом великими партіями.
13. Бенчмаркінг витрат (Benchmarking) – це розрахунок вартості і прибутку на основі порівняння з конкурентами (еталонними компаніями).
14. Концепція Environmental costing концентрує свою увагу на постійному моніторингу та можливому запобіганню екологічним витратам.
15. Концепція управління конкурентоспроможними витратами заснована на тому, що для забезпечення низьких витрат підприємство має випереджати конкурентів за часткою ринку.
16. Концепція обмежень ТОС (Theory of constraints) – формування витрат з урахуванням ресурсного потенціалу підприємства.

Дана класифікація не є вичерпною і може бути доповнена рядом методів обліку і аналізу витрат, виходячи з цілей дослідження і особливостей функціонування підприємств на сучасних ринках товарів (робіт, послуг). Так, досить часто застосовуються такі методи: стандарт-костинг (Standard costing), директ-костинг (Direct costing) абсорпшн-костинг (Absorption costing), кост-кілінг (Cost killing), CVP – аналіз (Cost-Volume-Profit analysis), метод EVA (Economic Value Added), метод «центрів відповідальності», метод Канбан (Kanban), метод точно в строк (Just-in-time) та інші [1].

Висновки та пропозиції.

Застосування сучасних концепцій менеджменту витрат відіграє суттєве значення в обґрунтуванні управлінських рішень у нестабільному зовнішньому середовищі, а також у створенні результативного та дієвого планування, контролювання та аналізу витрат підприємства. Аналіз концепцій та методів менеджменту витрат показали їх значну кількість і великі відмінності між ними, що ускладнює їх застосування сучасними підприємствами.

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що впровадження ефективного менеджменту витрат зменшує ймовірність несприятливого впливу випадкових подій на підприємство, дозволяє своєчасно передбачати наслідки негативних змін і розробити превентивні заходи для зниження їх впливу на витрати.

Використана література:

1. Розіт Т.В., Мухортова К.С. Калькування собівартості як основа ефективного функціонування підприємства. *Соціальна економіка*. 2018. Випуск 56. С. 197-206.
2. Іванов М.В. Концептуальні засади управління витратами на стадії їх формування. *Причорноморські економічні студії*. 2016. Випуск 9-1. С. 81-86.

3. Пилипенко О.О. Управління витратами на сучасних підприємствах. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2006. Вип. 12 (67). С. 8-11.
4. Гришко Н.В. Сучасні концепції управління витратами промислових підприємств. *Культура народів Причорномор'я*. 2007. № 99. С. 33-38.
5. Артамонова Н.С., Доба Н.М. Впровадження сучасних методів управління витратами задля забезпечення конкурентних переваг. *Економіка: реалії часу*. 2013. № 3 С. 16-21.

Подлевський А., к.е.н., доцент
Вознюк Т., студентка
Національний університет водного господарства
та природокористування,
м.Рівне, Україна

РОЛЬ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У РОЗВИТКУ БАНКІВ ЯК КОРПОРАЦІЙ

В умовах впровадження фінансових та інформаційних технологій, розвиток і глобалізація світової економіки все більшої актуальності набувають питання інтеграційних процесів фінансових посередників. Результатом даних інтеграційних процесів є формування різних типів складних організованих економічних систем, у тому числі інтегрованих корпоративних систем, як найбільш поширених в сучасній економіці. Це переважно групи юридичних осіб, які здійснюють спільну діяльність, засновану на інтеграції активів або відносин взаємодії задля досягнення спільної мети, і мають єдиний координуючий центр.

Можливості розвитку інтеграційних процесів, методологічні аспекти функціонування економічних систем, а також проблеми консолідації висвітлюються в працях Г.Камеза, Л. Берталанфі, В. Міллера, А. Раппорта, Г. Хакена, П. Гохана та ін. Сутність консолідаційних процесів у банківському секторі досліджували в своїх працях такі вчені, як Н. Ткачук [5], С. Богма [1], В. Цветков та багато інших науковців.

Основні завдання забезпечення стабільного динамічного зростання банківської системи зумовлюють необхідність пошуку шляхів ефективної взаємодії корпоративного управління та економічного зростання банків. Але як доводить досвід міжнародних корпорацій, що процес становлення нової незалежної системи супроводжується оцінкою життєздатності своєї економіки, її можливостей та готовність протистояти впливу існуючих та потенційних загроз. А тому, в сучасних умовах важаємо за необхідне зміцнення економічної безпеки в Україні, в тому числі банків-корпорацій.

Вплив глобалізації на національну економіку поняття досить складні та суперечливі. Існують як позитивні, так і негативні наслідки. Позитивні з них, це можливість активно брати участь в обговоренні режимів регулювання міжнародної економіки відносини, не бути осторонь, як це відбувається сьогодні. Також відбувається зниження вартості зовнішньоторговельних операцій, що є дуже важливо, оскільки загальне підвищення цінової конкурентоспроможності українських виробників – найактуальніше питання сьогодні. Таким чином, наша